

FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Na osnovu člana 12. Zakona o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00), federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donosi

**UPUTSTVO
O PROVOĐENJU MJERA ZA OTKLANJANJE I SPRJEČAVANJE ZARAZNIH I
PARAZITARNIH BOLESTI ŽIVOTINJA ZA 2013. GODINU**

I.

Ovim Uputstvom određuju se mjere kontrole zaraznih i parazitarne bolesti u postupku otkrivanja, sprječavanja širenja i iskorjenjivanja zaraznih i parazitarne bolesti životinja, te postupci dijagnostičkog ispitivanja, preventivnih cijepljenja i način njihovog provođenja na teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Federacija).

II.

1. Bedrenica i Šuštavac

U skladu sa uslovima propisanim godišnjom Naredbom o mjerama kontrole zaraznih i parazitarne bolesti životinja njihovom provođenju i finansiranju u 2013. godini ("Službeni glasnik BiH", broj 6/13) (u daljem tekstu: Naredba), sva goveda, ovce i koze u bedreničnim distriktima moraju se cijepiti protiv bedrenice.

Goveda, ovce i koze dozvoljeno je napasati u bedreničnim distriktima, samo ako su cijepjene protiv bedrenice i ako je od cijepljenja prošlo više od 15 dana.

2. Tuberkuloza

Najkasnije do 30. septembra kod svih goveda u Federaciji starijih od šest sedmica i do 31. maja kod svih rasplodnih svinja u uzgojima brojnim od 15 krmača, nazimica i nerastova, mora biti provedena opća tuberkulinizacija.

Za obnovu uzgoja nije dopušteno koristiti goveda i svinje koje nisu tuberkulinizirane i da je reakcija bila negativna.

Ovlašteni veterinari u klaonicama moraju voditi posebnu evidenciju o svakom utvrđenom slučaju tuberkuloze goveda i svinja, te o nalazu obavijestiti Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Ministarstvo) i nadležnog veterinarskog inspektora u mjestu porijekla tuberkulozne životinje.

Tuberkulinizacija mliječnih goveda i rasplodnih bikova starijih od 24 mjeseca u 2013. godini finansirati će se iz Programa utroška sredstava sa kriterijima raspodjele "Podsticaj za veterinarstvo" utvrđenim Budžetom Federacije BiH za 2013. godinu Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva (u daljem tekstu: Program).

Tuberkulinizacija mliječnih goveda i rasplodnih bikova starijih od 24 mjeseca provodi se koristeći bovini tuberkulin, a u slučaju sumnjivog ili pozitivnog rezultata za potvrdu bolesti koristi se avijarni tuberkulin.

Veterinarske organizacije dužne su same osigurati potrebne količine tuberkulina.

Tuberkulinizacija će se provoditi na mliječnim govedima i rasplodnim bikovima starijim od 24 mjeseca, zajedno sa dijagnostikom bruceloze goveda.

Veterinarske organizacije dužne su sačiniti detaljan plan implementacije tuberkulinizacije sa tačno određenim datumom kontrole tuberkulinizacije, imenom, prezimenom i adresom vlasnika životinje, te isti dostaviti kantonalnoj veterinarskoj inspekciji koja će u skladu sa svojim mogućnostima i procjeni rizika provesti kontrolu implementacije tuberkulinizacije.

Sve veterinarske organizacije koje provode mjere tuberkulinizacije dužne su Ministarstvu dostaviti izvještaj o provedenoj mjeri, koje treba da sadrži:

- zahtjev za isplatu sredstava,
- kopiju Obrasca za uzimanje uzorka krvi u okviru provođenja serološke dijagnostike na prisutnost bruceloze kod goveda (u daljem tekstu: Obrazac),
- kopiju obavijesti (odobrenja) izdatog od strane Operativne agencije u Banja Luci,
- ručno ne terenu popunjenu Evidencijsku tabelu uz obavezan svojeručni potpis vlasnika,
- evidencijsku tabelu u elektronskoj formi (Excel) i
- fiskalni račun.

Ukoliko se pregledom dostavljenog izvještaja veterinarske organizacije utvrdi da nije dostavila propisanu dokumentaciju ili nije u cijelosti popunila i dostavila sve podatke propisane u Obrascu i Evidencijskoj tabeli, ako životinja na kojoj je provedena mjera nije propisno obilježena ili se ista ne nalazi u jedinstvenoj bazi

"Službene novine FBiH", broj: 39/13

podataka odnosno ako su podaci o životinji pogrešni za te životinje neće biti isplaćena sredstva za obavljanje uslugu.

Cijena usluge veterinarske organizacije za provedenu mjeru tuberkulinizacije iznosi 15 KM (u cijenu je uračunat PDV).

Krajnji rok za dostavljanje izvještaja o provedenoj tuberkulinizaciji za veterinarske organizacije je 15. oktobar 2013. godine.

3. Enzotska leukoza goveda

Na osnovu rezultata do sada provedenih mjera stada goveda na teritoriji Federacije smatraju se slobodna od enzotske leukoze goveda, osim stada sa područja epizootičke jedinice Velika Kladuša, Zavidovići, Visoko i Posušje gdje će se nastaviti provoditi mjere u skladu sa Naredbom.

Laboratorijska dijagnostika na području epizootičkih jedinica koje nemaju slobodan status finansirati će se iz Programa, a provesti će se iz uzoraka krvi dostavljenih za dijagnostiku bruceloze goveda koja se finansira iz donatorskih sredstava švedske nevladine organizacije "SIDA".

Cijena usluge veterinarske ustanove za provođenje laboratorijske dijagnostike dostavljenih uzoraka na enzotsku leukozu goveda iznosi 7 KM (u cijenu je uračunat PDV). Rok za dostavljanje izvještaja veterinarskih ustanova je 30. oktobar 2013. godine.

Održavanje statusa slobodnih stada provoditi će se u skladu sa uslovima propisanim godišnjom Naredbom.

4. Goveđa spongiformna encefalopatija

Na goveđu spongiformnu encefalopatiju moraju biti pretražena sva goveda u skladu sa uslovima propisanim Naredbom.

Laboratorijska dijagnostika uzoraka mozga goveda zaklanih u objektima registrovanim za izvoz i uginulih goveda koja su prije uginuća pokazivale poremećaj nervnog sistema, u 2013. godini finansirati će se iz Programa.

Cijena usluge veterinarske organizacije za uzimanje uzoraka mozga uginulih goveda nepoznate etiologije za laboratorijsku dijagnostiku na goveđu spongiformnu encefalopatiju iznosi 35 KM (u cijenu je uračunat PDV).

Krajnji rok za provođenje mjere i dostavu izvještaja je kraj tekuće godine.

5. Listerioza

U skladu sa uslovima propisanim Naredbom sva goveda, ovce i koze moraju biti pretražena na listeriozu.

6. Klasična kuga svinja

Sve svinje na porodičnim imanjima i zaokruženim proizvodnim ciklusima moraju biti cijepljene protiv klasične kuge svinja, na način i pod uslovima propisanim Naredbom. Lovačka društva su obavezna osigurati blagovremenu dostavu uzoraka krvi, slezene i bubrega od svake ulovljene ili nađene jedinke divlje svinje do referentnog laboratorija za klasičnu kugu svinja u Bosni i Hercegovini.

7. Trihineloza

U svim slučajevima korištenja konjskog mesa, svinjskog mesa i mesa divljači za ishranu ljudi potrebno je prilikom klanja izvršiti pregled mesa na trihinelozu.

8. Bjesnoća i Ehinokokoza

Svi psi, u skladu sa uslovima propisanim u Naredbi, moraju biti cijepljeni protiv bjesnoće i dehelmintizirani protiv trakavice *Echinococcus granulosus*.

9. Lajšmanioza (Leishmaniasis)

U skladu sa uslovima propisanim Naredbom lovački, radni i psi koji borave na otvorenom moraju biti pretraženi na lajšmaniozu.

10. Bruceloza

Jedanput godišnje pretražiti krv svih goveda starijih od 12 mjeseci i svih novonabavljenih goveda, prije uvođenja u uzgoj.

"Službene novine FBiH", broj: 39/13

Troškove uzorkovanja i slanja uzorka krvi mliječnih goveda i rasplodnih bikova starijih od 24 mjeseca u 2013. godini finansira Ured za veterinarstvo BiH (u daljem tekstu: Ured) iz donatorskih sredstava švedske organizacije za međunarodni razvoj i saradnju "SIDA", u skladu sa uslovima propisanim Uputstvom o provođenju monitoringa na prisutnost bruceloze mliječnih goveda u BiH u 2013. godini.

Laboratorijska dijagnostika dostavljenih uzoraka krvi finansirati će se iz Programa.

Veterinarske ustanove koje će provoditi laboratorijsko ispitivanje dostavljenih uzoraka na brucelozu su: Veterinarski fakultet u Sarajevu - Centar za kontrolu zdravlja životinja, JU Veterinarski zavod Tuzlanskog kantona i JU Veterinarski zavod Bihać.

Veterinarske ustanove dužne su Ministarstvu dostaviti izvještaj o provedenom dijagnostičkom ispitivanju koje treba da sadrži:

- zahtjev za isplatu sredstava;
- Obrazac za uzimanje uzorka krvi u okviru provođenja serološke dijagnostike na prisutnost bruceloze kod goveda (veterinarska ustanova kopira primjerak Obrasca i zadržava u svojoj evidenciji);
- kopiju popratnog akta veterinarske organizacije i
- fiskalni račun.

Rok za dostavljanje izvještaja veterinarskih ustanova je 30. oktobar 2013. godine.

Sve svinje u uslovima propisanim Naredbom moraju biti pretražene na brucelozu.

Sve ovce i koze starosti od tri do šest mjeseci moraju biti cijepljene REV 1 Ocarev cjepivom i propisno obilježene u skladu sa odredbama Pravilnika o mjerama kontrole bruceloze malih preživača ("Službeni glasnik BiH", br. 43/09 i 83/09) i Uputstva o provođenju cijepljenja malih preživača kojeg donosi Ured.

U slučaju pojave bruceloze ljudi, potrebno je provesti dijagnostičko ispitivanje svih prijemčivih životinja na imanju, a troškovi uzorkovanja i dijagnostičkog ispitivanja finansirati će se iz Programa.

11. Infektivna anemija konja (IAK)

Serološka pretraga uzoraka krvi konja na Infektivnu anemiju konja mora se obaviti u skladu sa uslovima propisanim Naredbom. Tokom provođenja mjera kontrole IAK, provesti će se klinički pregled kopitara na slijedeće zarazne bolesti: afrička bolest konja (konjska kuga), venecuelanski encefalitis konja, sakagija, durina i leptospiroza.

12. Atipična kuga peradi - Njukastlska bolest

Sva perad u ekstenzivnom i intenzivnom uzgoju mora biti cijepljena i imati kontrolisani imunitet u skladu sa Naredbom.

13. Influenca peradi

Prilikom provođenja kontrole imuniteta na Njukastlsku bolest, na istim uzorcima krvi peradi provoditi će se i pretraga na prisutnost protutijela za avijarnu influencu.

14. Tifus peradi, puluroza te ostale salmonelozne infekcije

U skladu sa uslovima propisanim Naredbom i legislativom na snazi provode se mjere za otkrivanje, dijagnostiku, sprječavanje širenja, suzbijanje i iskorjenjivanje infekcije peradi određenim serotipovima salmonela. Sve farme koje se bave uzgojem peradi, bez obzira na obim proizvodnje i kategoriju peradi, moraju sačiniti i Ministarstvu na saglasnost dostaviti Program kontrole salmonela.

15. Kampilobakterioza

Sva perad u primarnoj peradarskoj proizvodnji moraju se pregledati na prisutnost *Campylobacter* spp. U skladu sa uslovima propisanim Naredbom.

16. Virusne bolesti riba

Na svim pastrmskim i šaranskim ribnjacima i na otvorenim vodama za koje brinu sportska ribolovna društva provoditi će se klinička i laboratorijska pretraga radi isključivanja prisutnosti uzročnika virusnih bolesti riba u skladu sa uslovima propisanim Naredbom.

17. Američka trulež pčelinjeg legla

Na svim pčelinjacima moraju biti provedene naređene preventivne i dijagnostičke mjere za zaštitu zdravlja pčelinjih zajednica od bolesti američke gnjiloće pčelinjeg legla.

"Službene novine FBiH", broj: 39/13

Tokom proljeća provodi se klinički pregled pčelinjih zajednica u opsegu i pod uslovima propisanim Naredbom. Prodaja i promet pčelinjih matica i zajednica dozvoljen je samo sa pčelinjaka koji su pod stalnim veterinarsko-zdravstvenim nadzorom i na kojim su provedene dijagnostičke i preventivne mjere. U slučaju postavljanja sumnje na američku gnjiloću veterinar je obavezan uzeti uzorak i dostaviti ga na laboratorijsku pretragu u količini i na način propisan Naredbom.

18. Slinavka i šap

U slučaju diferencijalno dijagnostički postavljene sumnje na prisustvo bolesti slinavke i šapa potrebno je provesti klinički nadzor kod svih goveda, ovaca, koza i svinja na posjedu.

19. Groznica zapadnog Nila

U skladu sa uslovima propisanim Naredbom provesti će se monitoring vektora i serološka pretraga konja na prisustvo uzročnika Groznice zapadnog Nila.

20. Pobačaj životinja

Kod pobačaja goveda, ovaca, koza, svinja i kobilica nadležni veterinar je dužan dostaviti na laboratorijsku pretragu krv životinja koja je pobacila, po mogućnosti i pobačeni fetus s plodnim ovojnicama. Dostavljeni materijal potrebno je pretražiti u skladu sa uslovima propisanim Naredbom.

III.

Sva goveda ovce, koze i svinje na teritoriji Federacije prije provođenja mjera kontrole zaraznih i parazitarnih bolesti potrebno je obilježiti u skladu sa uslovima propisanim Pravilnikom o obilježavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 13/10, 79/10 i 25/11). Do potpunog ustrojstva jedinstvene baze podataka o obilježenim životinjama na nivou BiH, za goveda će se primjenjivati odredbe Pravilnika o označavanju životinja i shemi kontrole kretanja životinja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 28/03), a za ovce, koze i svinje odredbe Pravilnika o obaveznom obilježavanju i upisu u jedinstveni registar ovaca, koza i svinja te vođenju evidencije ("Službene novine Federacije BiH", broj 87/07).

Ukoliko se prilikom provođenja mjera utvrde znakovi karakteristični za neku od bolesti propisanih Naredbom, potrebno je bez odlaganja provesti sve mjere za tu bolest u skladu sa relevantnim propisima na snazi kojima je regulisana navedena bolest.

Veterinarske organizacije za koje se utvrdi da se u svom radu ne pridržavaju uslova propisanih ovim Uputstvom i svim drugim zakonskim i podzakonskim aktima propisanim za pojedinu bolest isključit će se iz implementacije svih mjera otkrivanja, sprječavanja širenja i iskorjenjivanja zaraznih i parazitarnih bolesti životinja koje se finansiraju iz Budžeta Federacije BiH.

U prilogu IV. Naredbe propisana je tabela "Mjesečni izvještaj o provođenju mjera" koju vode i redovno ažuriraju sve veterinarske organizacije u Federaciji i jedanput mjesečno u pisanoj ili elektronskoj formi dostavljaju Ministarstvu i nadležnom kantonalnom ministarstvu za poslove iz oblasti veterinarstva.

U prilogu 1. ovog Uputstva nalazi se Tabela 1. Evidencijska tabela - koju na terenu popunjavaju veterinarske organizacije u sklopu provođenja mjera tuberkulizacije goveda, a svojeručno je potpisuje vlasnik životinje kao potvrdu provođenja mjere. Popunjene Evidencijske tabele veterinarske organizacije prepisuju u elektronsku formu Excel tabele, koje čine njegov sastavni dio.

Oblik i sadržaj Obrasca za uzimanje uzorka krvi u okviru provođenja serološke dijagnostike na prisutnost bruceloze kod goveda u 2013. godini propisuje Ured.

IV.

1. "Mliječni karton"

Sve životinje čije mlijeko se koristi za javnu potrošnju, a prije stavljanja mlijeka u promet moraju biti obuhvaćene mjerama propisanim u Naredbi.

2. Rasplodne životinje

Dva puta godišnje sve rasplodne životinje koje se koriste za prirodni pripust ili proizvodnju sjemena za vještačko osjemenjavanje potrebno je pretražiti na bolesti propisane Naredbom.

V.

Troškove provođenja obaveznih mjera kontrole zaraznih i parazitarnih bolesti u 2013. godini snose vlasnici životinja ako za tu namjenu nisu osigurana sredstva u budžetima kantona, te ukoliko to ovim Uputstvom nije drugačije definisano.

"Službene novine FBiH", broj: 39/13

Mjere propisane ovim Uputstvom i Naredbom obavezne su provoditi veterinarske organizacije registrovane za tu djelatnost.

Cijenu usluge veterinarske organizacije na obilježavanju životinja u koju je uključeno stavljanje ušne markice i izdavanje svih za tu svrhu potrebnih dokumenata snosi vlasnik životinje, a ona ovisno o vrsti životinje iznosi:

1. goveda 5 KM
2. ovce i koze 1 KM
3. svinje 1 KM

VI.

Ovo Uputstvo stupa na snagu narednog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 06-02/1-1205-1/13

Ministar **Jerko Ivanković - Lijanović**, s. r

15. maja 2013. godine, Sarajevo